

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam veljā: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljā: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljā 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljā tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 92.

V Ljubljani, v petek 23. aprila 1886.

Letnik XIV.

Govor princa Alfr. Lichtensteina o posvetovanji brambovske postave 15. aprila t. l.

(Dalje.)

No, gospôda moja, naslikal sem Vam naglo in v splošnih potezih razne brambine ustave po raznih državah. Pri vsaki taki brambini osnovi povdarjal sem poglobitve činjenice, ki so tako važne, ako se namreč spremeni le ena teh, vpliva na druge činjenice kar nehoté in tako se more spremeniti vsa sistema.

Prišel sem do one točke, kjer moramo opisovati našo brambino ustavo, kajti iz tega, kar sem povedal, se mnogo dá samo po sebi sklepati na naše razmere. Kako je z osnovo pri nas? Pred vsem imamo dvoje domobranov, ki razpadata iz državno-pravnih vzrokov v dva oddelka, a vojaško sta eno in isto, ker sta osnovana na enakih vojaških načelih. Nikar se ne motimo zaradi enakosti v imeni, naša domobrana in pruski domobran nista si skoraj prav nič podobna razun po imenu. Naša skupna armada in naš domobran ne stojita drug poleg drugega, nezavisna sta proti sebi in sta v vzporedni izobrazbi, pri nas ne prihaja domobran iz stalne vojske, izvzemši dva prva letnika (letna tečaja); iz rečenega se vidi samo po sebi, da pri dveh vzporednih izobrazbah, ako ste primorani ob enem nastopiti, ne more se druga skupščina iz prve nadomestiti, ker isti mož ne more ob enem naprej in nazaj iti.

To se umika vojaški vredbi in po domače rečeno je to toliko, kakor bi kdo rekel, da bi bil tisti mož, ki je pri brambi, ob enem pri namestovanji, in ako je pri brambi padel, še enkrat od zadej prišel, da bi namestil pomanjkanje v redni vojski, a ne pri brambi. Glavnih skupin, ena namreč bramba (sedanja), razpade v dva velika pododdelka in tako imamo žalibog pri splošni osnovi vojne trojno razdeljenje. Trojno razdeljenje, s trojnimi direktnimi nabiranjem, namreč z enim direktnim nabiranjem v vsako teh treh skupin. To izobrazbo imamo, kjer pri njeni napravi niso bili

merodajni ne le vojaški oziri, ampak vse drugačne okolnosti, okolnosti politične, državno-pravne in denarstvene so tukaj razločevale. Svoje misli bodem tako razpravljati: opisoval bodem brambo bolj natančno in potem pa splošno armado, ker je s to v zvezi predlog, o katerem hočem potem kaj več povedati.

Naša bramba in ogerska sestavljata se po pridobnih načelih in vsak iz dveh kategorij, v nji sta dva letna tečaja, namreč enajsti in dvanajsti, ki prihajata iz stalne vojne potem, ko se je zadostilo desetletni službeni dolžnosti. V nji pa je 12 letnih tečajev, v ktere se je direktno nabiralo, v te letnike pridejo tudi izvežbanci manjše stopinje. To dvoje raznih skupin moramo obdržati; ker zato, da skupno vojsko in brambo (sedanja) ohranimo, ker za ohranjenje skupne vojske in deželne brambe so vzroki in obziri ne le državno-pravni, ampak tudi denarstveni.

Ko bi danes Ogersko nič več ne maralo za honvede, bi jih morali mi obdržati, tudi ako zgine državno-pravni vzrok iz denarstvenih obzirov. Ko bi namreč nič več ne jemali po 10.000 mož v našo deželno brambo in ko bi tudi honvedi vsako leto ne vzeli med se 10.000 mož, tako bi imeli leto za letom 10.000 mož pri nas in 10.000 na Ogerskem, toraj na leto 20.000 mož več v letnem številu novakov in tedaj, ko traja triletna službena dolžnost, 60.000 mož več v mirnem času, ali bolj natančno rečeno: mi bi imeli pri denarstvu tak uspeh, da bi ne vzdržali 10.000 mož čez osem tednov, ampak 60.000 skozi celo leto in sicer po navadnem troškovem razmerju (70:30).

Vidite toraj, z našimi denarnimi močmi se ne dá izpeljati taista temeljna misel, ki se na Nemškem lahko izpeljuje pri njegovem veliko večem vojnem budgetu; enkrat za zmeraj moremo si reči, da je osnova, ki je po naših državno-pravnih političnih in denarstvenih okoliščinah edino mogoča, tudi najboljša. Tako toraj smem reči, česar sem prepričan, da naša deželna bramba, ki je tako srečno mešana sestavljena iz dveh raznih kategorij, namreč iz mož v službi postaranih in iz mož na novo odbranih,

in kjer je tudi mogoče, da spretni vojskovodja te razne kategorije, ki med seboj tekmujejo, nagiba na isti cilj, prav mnogo zaleže in spravi pri skupni vojni v državi.

V slučaju velike vojske ima naša deželna bramba 80, honved pa 90 batalijonov, naša 6, honved 12 polkov konjice, naša v 5., honved v 7. divizijah vrejeni, in vojskovodju na razpolaganje, so itak sposobni rešiti še marsikake važne, a vojaško manj težavne probleme.

Zapuščam toraj našo deželno brambo in začnem razpravljati osnovo skupne voje. Skupna vojna vsako leto potrdi 95.000 vojakov na 10 let, toraj je na podlagi nabora z desetim pomnoženega, ako odštejemo odstotke teh, ki se vporabijo v tem času konečno naše vojne z 80.000 mož. Naša vojna se dopolnjuje po sedanjem nadomestovanju z založno desetih odstotkov, to znaša zopet 9500 mož, ako se to zopet desetkrat pomnoži in odštejejo tisti, ki se obrabijo, dobimo zopet založne (Ersatz-Rezerve) vojne 80.000 mož.

Kdor si pred oči postavi moderno vojsko s sedanjo vojno, bode lahko sprevidel in vsak strokovnjak že davno vé, da deset odstotna založna (reserve) ne zadostuje. Pri moderni vojni, kjer je tako velika razlika med številom vojakov navzočnih ob času miru (Friedens-Praesenz-Stärke) in med vojno, kolikor se je zahteva za čas vojske (Kriegstand), je to pač naravno. Tukaj se iztrga prav nenadoma in nevtogoma mnogo ljudi iz njih navad v življenji; med velikim trudom in pomanjkanjem se spravljajo s silnim popotovanjem, ko so po noči in po dnevu pod prostim nebom pri vseh spremembah vremena na vrat na nos v vojsko. Od začetka oboli v primer s poznejšim časom največ vojakov in tako nastanejo praznine.

(Dalje prih.)

Madjarska financijelna uprava.

Stari Ghicry povedal je svojim rojakom pred enajstimi leti: „Ako nam ne bode mogoče odstraniti deficita, izgubljene so vse žrtve, katere je narod od

LISTEK.

Tri dni v Lurdu.

Hitro nas je pritiral železniški vlak v Pariz glavno mesto francosko. Od severnega kolodvora nas je skozi mesto pripeljal najeti prevošček na južni kolodvor. Vidili smo po ulicah velikega mesta vse polno ljudi, kateri so se semtertje sprehajali. Premišljevali smo po potu, kaj se je že vse v tem mestu godilo; prišli so nam na misel s. Dionizij, sv. German, sv. Genovefa itd. spomnili smo se pa tudi strašnih reči, ki so se že v Parizu godile, pred nedavnim časom ter se bodo znabiti čez nepredolgo zopet godile. A tu smo na južnem kolodvoru, ter plačamo list za v Lurd. Osma ura zvečer bije, lokomotiva zažvižga, in nas naglo odpelje proti jugu. Noč je bila precej mrzla, tako da smo se kesali, ker nismo bolj tople obleke seboj vzeli. Kmalom se vstavi naglič v kateremu smo se vozili, in konduktar kliče „Orleans“, tukaj smo se spomnili na Ivano Orleansko, premišljevali smo njeno srčnost, kako je v največji nevarnosti Francijo rešila, pa tudi njeno nesrečno

smrt (bila je namreč od Angležev vjeta in v smrt obsojena). Zdaj se je začela jutranja zora svetiti, bilo je 20. avgusta, naglič nas pelje po širokem polju, kjer so tudi semtertje zale vinske trte rastle; sedem je bila ura, ko konduktar zakliče Bordeaux. Peljemo se brž naprej: ogledovali smo iz voza široko atlantsko morje, veter je začel suhi cestni prah vzdigovati ki je skozi špranje tudi nas nadlegoval. Okoli opoldne smo zagledali Pireneje, visoke hribe, ki mejé Španijo in Francijo; ob dveh popoldne smo bili že v Lurdu. Kakošnje misli, kake občutljeje smo imeli, ko smo prišli v Lurd, ktero je zdaj eno najprvih ino najimnetnejših božjih potov po krščanskem svetu, kjer so se tako prečudne prikazni Matere Božje godile, in kjer je že marsikteri bolnik zdravje zadobil, ne morem povedati; to se da le občutiti ne pa popisati.

Še smo prečudne, vesele in sladke občutke uživali ko se nam naznani, da se Lurdu bliža 16 vlakov, kateri bodo čez 10.000 božjepotnikov, a med tem blizu 800 bolnikov pripeljali, torej smo si hitro stanovanje poiskali, v neki gostilni dobili smo sobico, za ktero je vsaka oseba z hrano in postrežbo vred 10 frankov na dan plačevala; ko smo si tako stanovanje in

hrano preskrbeli, smo se podali tje gori v misijonsko hišo, da smo si preskrbeli, kdaj in pri katerih altarih bomo kar nas je mašnikov jutro daritev sv. maše opravljati zamogli. To je bilo silno potrebno si preskrbeti ker so imenovani vlaki skoraj 1000 duhovnov v Lurd pripeljali.

Drugi dan so se sv. maše od polnoči do opoldne na 40 oltarjih vedno opravljale. Po dokončanih molitvah v cerkvi (baziliki) podamo se v jamo, kjer se je Mati Božja l. 1858 prikazala deklici Bernardi i. dr.; a tu je bilo že vse polno pobožnega ljudstva, ktero je molilo, pa tudi bolnikov, ki so s polnim zaupanjem tukaj zdravja iskali. Viditi tu toliko ljudstva v pregorečo molitev tako rekoč vse zamaknjeno; slišati druge toliko ginljivo slavne pesmi v čast Matere Božje prepevati, in se zraven spominjati na toliko prečudnih prikazen, na toliko vslisanih prošenj in čudovitih ozdravljenj in spreobrnjenj, resnično prevzeli so nas občutki, kakoršnih popisati peresu ni mogoče! Človeku se je zdelo, kakor bi ne bival več na zemlji, ampak med trumo svetnikov v nagzemeljskem svetišču. Tu smo še le umeli, kaj po menijo in kako resnično se spolnujejo besede, ktere je Marija v svoji slavnostni pesmi rekla: Ecce enim

Mohača sem prinašal za svojo državno samostalnost.“ In ne dolgo, odkar je starec napeljeval v govoru, govorenim v gospodski zbornici zbor in vlado na druge steze. Tiszova vlada in velika večina zbora, ktera jo slepo podpira, so malo marali za te opombe, ter večina zbora, očarana državne modrosti svojega vodje, dopeljala je deželo do točke, ktera se z najblaženim izrazom more zaznamovati „financijska kriza“, od nepreglednih posledic. Finanecminister oznanjuje, da so njegove blagajnice prazne. Sam si je izposojeval, da jih okrepi, pa danes poroča, da mu treba tudi zopet izposoditi 20 milijonov, tako, da se je Oggerska tečajem dvanajstih mesecev zadolžila za 70 milijonov.

In to vse biva potem, ko je Oggerska svoj davek povišala in svoj dohodek v carinsko nagrado v Avstriji pobirano povečala.

Vlada je sicer svečano oznanila, da je za Oggersko nastala nova doba prerojenja, službene novine so javno razglasilo, da je državno ravnotežje naravnano. Žalostno stanje oggerskih financ ni bila nobenemu tajnost, vendar se je zvedelo, kako da oggerski ministri postopajo, ko denar odločujejo za njih stroko. Gospodje ministri se ne drže tega, kakor se v proračunu določi, marveč prestopajo njim votirano svoto. A vendar, kedar se proračun prestopi, mora biti take narave, da ne prihaja samo iz ministrove volje, marveč se mora dati opravičiti. Razprave financijskega odbora pri oggerskem državnem zboru so pa take, da se vidi, da izhajajo iz samovolje oggerskih ministrov.

In res, ko minister javnih del in komunikacij terja naknadno (pozneje) še 4 milijone za nekake investicije, katerih zbor ni privolil, mora vsak priznati, da so ministri ravnali svojevoljno, niti se opirali na finančno postavo. Mogoče, da je zbor stavil premajhno svoto, a označil, kaj se mora doseči, in minister bi bil potem pooblaščen za presežek pri izdatku.

In takošno prestopanje moglo se je pripetiti pozneje, kakor se je do 12 milijonov votiralo v ime odškodnine za posojila, dana državnim železnicam in državni tvornici strojev. In naknadno zahtevanje ministra trgovine z 827.995 gld., za ktere je prestopljen naslov „konjska izreja“, treba je uvrstiti v samovoljne stroške, ker se nanáša na investicije, katerih zbor ni privolil. In vsim drugim ministrom morejo se v večji ali manjši meri očitati povedana prestopanja.

No, ako se tako postopanje oggerskih ministrov ne dá opravičiti, prikazuje se nevarnost v pravi podobi, ko se pomisli, da se neka prestopanja in pomanjkanja odkrivajo, še le, ko so računi več let dokončani in preskušeni po računskem dvoru. Kaj pomaga v takih nevarnostih uredba računarskega dvora, v čem se more praktično pokazati parlamentarna kontrola? V drugih državah bi odkritev take vrste izklicala vsaj odstop kabineta, ako nič gorjega; v Oggerski bode se govorilo v zboru nekoliko opozicijskih govorov, na ktere bode minister Tisza odgovoril, da državna ideja, ktero on s toliko energijo zastopa, zahteva, da se čez te malenkosti preide na dnevni red — mirna Bosna. Največ, ako bode grof Szapary tudi zopet obljubil, da bo prevedel ravnostvestje v ordinarijumu budgeta.

Ali se mi morda motimo, ter bomo doživeli, da hoče oggerski parlament pregledati in viditi, da

je madjarski šovinizem, kteri je edini zakrivil današnjo financijsko nezgodo, skoraj pripeljal deželo do točke, na kteri bi se mogli izpolniti pred oznanjeno prerokovanje starega Ghiczy-a?

Razprava v financijskem odboru tekla je sicer mirno, članovi odbora, kakor da so se bali prijeti za netečno jedilo, ktero so jim ministri z umetnim sramom stare grešnice prezentirali, in obzorje je bilo pokrito s črnimi oblaki, ki bi mogli priti v skupščino in tam prolomiti.

Nekdaj so madjarske novine pohvalile vlado, ker je ona očitno priznala svoje grehe in obljubila, da se bo popravila. Mi nemoremo zapopasti te hvale, kajti s prostim svojim nmom vidimo, da je vlada morala tako postopati, dočim je treba denarja, da izpolni prestopanje. Mar li misli oni madjarski list, da je vlada mogla tudi s kako drugo operacijo, razun znanja in privolitve zbora pokriti deficite? Najnovejša odkritja zagnala so sicer čudovito svetlo na madjarsko financijsko upravo, no, mi bi se ne predrznili tako trditi, kakor to dela „P. Lloyd“, da je vlada imela sredstva opravičiti se pred parlamentom. Kakošna so ta sredstva? Če se prilagajo ta sredstva z ustavnim načelom, da se ne spominjamo nekega drugega načela, kterege nočemo očitati madjarskim ministrom. Odkriti deficit treba je pokriti, a treba ga je pokriti s posojilom, kajti blagajnice so prazne, — to je nagnilo vlado, da prizna svoje grehe. No, ali sedaj se posojilo ne bode tako gladko dobilo.

„Nova Presse“ v ekonomičnem svojem delu pripoveduje, da so se najnovejša odkritja o upravi oggerskega ministerstva zelo neugodno zadele borzo ter da ona noče grofa Szaparya, kteri hoče zopet na posodo imeti, pričakovati s posebno prijaznostjo. Mogoče, pravi merodajni dunajski list, da bode nezaupanje ponehalo, v tem času je borza vnovič rekla: da se kredit države ima meriti nasproti njenemu premoženju in načelom nje finančne uprave. Naknadni krediti, prestopanje budgeta, prazne blagajnice, lahkomiselnost, s ktero se votirajo velike svote v šovinistične name (glej: parlamentno poslopje, izložba, deficit, ki ni še ustavljen), to vse ni prikladno zbuditi pri denarnih možeh vere v davkarsko sposobnost Oggerske.

Hrvatje zamišljeno gledajo razvoj teh dogodov, ki jim bode tiral domovino v pogin. Izposojevanja, ktera sklepje oggerski zbor spadajo v število zajedniških opravil, k velikim obrestim, ktere doprinaša tudi Hrvaško ter baš po tem namenu pomislimo je li opravičeno, da se skupnim posojilom prištevajo tudi ona, ktere je vlada vzela ko je prekoračila naslov zajednih naslovov. Regnikolarna deputacija in hrvaški zastopniki v skupnem zboru morali bi to prašanje pretuhlati. Mi smo ga za danes le omenili, a mislimo, da je ono zelo imenitno, naj se nanj ozirajo vsi, kteri se brigajo za materielne interese Hrvaške. — Nekako tako je pisal „Obzor“ o priliki, ko se je čulo o nagradnem dolgu 20 milijonov, ki je nastal s tem, da se je več let prekoračil državni proračun.

Iz pruske gospodske zbornice.

(Konec.)

§ 6 odstranjuje vrhovno sodišče čez duhovščino; ali če naslednji paragrafi namest tega nekaj drugega obetajo, tako ostane reč bistvena, kakoršna je. In

s tem je dovršeno delo pregledano, kakor nam ga vladni predlog predstavlja!

Preglejte pa, gospoda moja, celo skupino majevih postav in našli boste toliko točerk, ktere škofe vsaki dan lahko zadržujejo in vstavljajo, svojo dolžno skrb za cerkev in državo izvrševati ter vsaki dan lahke nove prepire in zadržke v življenje priključijo. In vsega tega naj se ne dotaknemo, vsega tega naj ne popravimo! Prašam vas, bode li mogoče s takimi delobami priti do zaželenega mira? Spet moram to prašanje naravnost in popolno zanikati. Ne in nikdar! Preveč bodečih ost pustite v ljudstvu, da bi bilo mu mogoče občutiti čuilo miru. To je odsek (komisija) tudi spoznal, zatoraj je svoje delovanje raztegnil še mnogo dalje, kakor le čez vladne predloge. Na delovanje odseka pogledajem s priznanjem; ne pozabim in nisem slep za dobrovoljnost, s ktero je po svojem delovanju potrebam katoliškega ljudstva in cerkve nasproti prišlo; tudi nisem slep za skrbljivost, s ktero si je komisija prizadevala, pesamezne paragrafe s cerkvenimi nazori zediniti. A vendar tudi odsekovo dobrovoljno delo ni moglo popolno pomirljivega sklepa najti; vzrok tega najdem v položaji, da tudi komisija se ni mogla povzdigniti do pripoznanja cerkvenih pravic in neodpušljive prostosti v njenem božjem delokrogu.

In zato se moram sedaj na vas obračati ter klicati, da se nam z vašo pomočjo dá to, kar je neobhodno potrebno, če hočemo svoj cilj in konec doseči. In dovolite mi še opozarjati: Bolj kakor me bote v smislu prave prostosti podpirali, toliko blaživniše bode delo, kterege hočemo izvršiti in toliko bližej bomo popolnemu miru.

Pridem s tem na to, na kar je opozarjal že moj predgovornik, namreč na prašanje, mar li zamore dati to, kar namerava odsekovo poročilo z mojim dostavki (popravki) res popolni mir?

Da nas kdo napačno ne razumi, moram omeniti, da popolni pregled (majevih postav) odsekovi sklepi z mojimi popravki res niso. S tem se v komisiji tudi nismo slepili. Res ostanejo še pomisljiva vredni odloki v postavi, a bi se bili ti dali s časoma prav lahko z mirnim potom odstraniti.

Vendar upanju se ne odpovem, da bomo s prizadevanjem do mirnih razmer dospeli; svoje upanje pa stavim na prijazno porazumljenje med državo in cerkvijo. Ne le samo država, ampak tudi cerkev, znabiti še bolj čuti potrebo porazumljenja in to je po mojih mislih poročstvo upanja, da dočakamo še boljših časov. Prosim toraj, bodite takih misel, takega mnenja, kakoršnjega je bila komisija. Ne dajte se motiti če kdo podpihuje rekoč: Toliko naj kar h krati privolimo, toliko se od države tirja. Ne, gospoda moja, nikakor ne. Dovolite mi pa, da vam tudi misli cerkve povem. Cerkev in njeni služabniki te razmere tako sodijo, da postave, ktere mislimo ravno spremeniti so cerkvi vzele neododahljive pravice krivično in da delovanje, s kterim se trudimo, ni prijenljivost, ampak pravično povračilo. Vse to se ima cerkvi povrniti, kar se ji je krivično odtegnilo. In v hvaležnost za to prijenja cerkev v tej ali oni točki državnim željam. V takem smislu moramo naše delovanje gledati, potem nas ne bo premotilo, naj se nam še toliko govori od prijenja (koncesij), ker nam bode pred očmi, da se imajo le pravice nazaj dati, ktere je slabo razumljena gorečnost cerkvi vzela, nasproti pa država od cerkve resnične prijenja zadobi.

ex hoc beatam me dicent omnes generationes, (od zdaj znanprej me bodo blagorovali vsi narodi). V baziliki (v cerkvi) smo najprej daritve sv. maše opravili, potem se podamo v jamo prikazovanja Matere Božje. Precej pri vstopu v njo stoji lep altar, na katerem se celo dopoldne najsvetejše daritve opravljajo; na tem altaru je tudi tabernakel, kjer se sv. Rešnje Telo hrani, zakaj veliko romarjev tukaj ta sv. zakrament prejemajo. Mali prostor tu, za kterim proti steni silno veliko sveč gori, je za više duhovnike, pa tudi za nekatere bolnike pripravljen na prestorničemu kraju pred jamo, čez kterege je velika in močna ruha razpeta, je veliko bolnikov zbranih, ki so semkaj k Materi Božji zdravja iskat prišli. Nek pobožni grof je napravil družbo postrežnikov za došle bolnike. Ta družba ne obstoji le iz ljudi nizkega, ampak veliko več visokega in bogatega stanja; njih znamnje je priprost jermen čez hrbet. Družba opravlja težko delo, da bolnike v jamo k čudodelnemu studenci nosi. Tudi pobožne gospé visokega stanu in redovnice tukaj bolnikom strežejo.

Med te bolnike pride večkrat kak duhovnik da

tiste, kteri želé, spové, drugi pa jim sv. Rešnje Telo od altara v jame prenaša ter jih obhaja. Vsahih je uhod v jamo prost, in takrat se vidi, kako bolniki v njo pritiskajo, tla kušujejo, se z zdravilno vodo močijo in iz globočine sreča Mater Božjo na pomoč kličejo. Tu se zdravijo bolniki vsake starosti od vseh krajev. Pred jamo stoji veliko znamenje Križanega, zraven je prižnica postavljena, na kteri eden duhovnov vedno vso pobožnost vodi. Največa njegova skrb je za bolnike; on skrbi, da se za-nje molitve opravljajo, tukaj on moli z požjepotniki rožnivenec, ali pa pošilja proti nebesom pobožne zdihljeje n. pr. „parce Domine, parce pupolo tuo“ (usmili se nas, o Gospod, usmili se svojega ljudstva) in druge molitve. Prošnje so prav pogosto uslišane. Kmalu duhoven naznani iz prižnice prvo ozdravljenje; od velikega veselja vse ljudstvo s duhovnom vred Marijo hvali, potem se sliši od čudeža tretjega itd. Jetičen človek lahko diha, moč se mu povrne; sedaj se ozdravijo posamezni bolni udje, sedaj notranje bolezni. 33 let stara ženska iz Varduna, ktera je imela neozdravljivo bolezen, zadobila

je takrat popolno zdravje, ki je zaupljivo in neprenehoma k Mariji klicala in se z vodo čudodelnega studenca močila itd. Tisti večer so zdravniki, ki so bili takrat v Lurdu 15 ozdravljenih naznanili. Pri 5 bolnikih so morali potrditi, da so pravi čudeži, ker njih bolezni so bile neozdravljive. Po odpravljeni pobožnosti smo se podali v misijonsko hišo, kjer smo našli med drugimi duhovniki tudi škofa iz Orana in opata Maura Volterja ter smo bili prav z veliko prijaznostjo in gostoljubnostjo postreženi.

Ob 5. uri je bil v jami blagoslov z Najsvetejšim. Ko je opat Maurus to sveto opravilo končal, smo Izveličarju v zakramentu sv. R. Telesa še posebno čiščenje skazali s sprevidom. Bil je hitro vredjen. Najprej je šlo veliko duhovnikov z gorečimi svečami v rokah, za njimi je nesel opat Maurus monstranco s sv. R. Telesom in za njim gre veliko število romarjev. Ko sprevid pride v cerkev nad jamo, se pobožnost s kratkim nagovorom in sv. blagoslovom konča. — Že se je solnce za goro skrivalo, mi se podamo na teraso bazilike nad jamo. Od tukaj smo ogledovali popotnike, ki so se z lučicami v rokah k

Ne dajte se dalje motiti z drugimi ugovori, ktere sem tudi že čul, češ, za čast države se mora skrbeti. Da, o gospoda moja, v čem pa je čast pruske očetnjave? Jaz jo najdem le v spoštovanji načela: Vsakemu svoje. A mi katoličani — naj se mi ne zameri, da to odkritosrčno izgovorim — mi katoličani čutimo, da se naši cerkvi nasproti to načelo ne spoštuje vselej in tega nimamo za kaj posebno častnega. Glejte, gospoda moja, tu je prilika čast države čuvati, za čast države skrbeti. Mar li naj bode nasproti inostranstvu posebna čast za nas, če to spozna, da velika mogočna država, ktera z občudovanja vredno politiko celemu svetu mir ohrani, v lastni deželi nima pokoja, z lastnimi podaniki ne zna v miru živeti? Mar li res mislite, da je to častno? Prosim, gospoda moja, ne dajte se s praznimi besedami slepiti. Častni dnevi za prusko državo res niso bili takrat, ko so se dali nekteri v veliki politični zamrzi zapeljati, da so začeli pravice cerkve enostransko vravnavati. A res pravi častni dnevi za vas pa bodo, če vi k temu pripomorete, da se naši deželi mir zopet podeli ter katoliški podložniki in državljani pridejo zopet v mirne razmere.

Mnogo pohvale in odobravanja je žel prečast. škof, dr. Kopp, za svoj pogum in srčnost.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. aprila.

Notranje dežele.

Prej, nego smo mislili, došlo je iz Dunaja imenovanje novega *dalmatinskega guvernerja*. Generalmajor Blažekovič dosegel je to dostojanstvo in ima povsem še jako mladi general najvišjo vojaško in najvišjo civilno oblast na Dalmatinskem v svojih rokah. Dalmatinci so si sicer zopet želeli, kakor prvi pot, ko se je imenoval Cornaro za to pomenljivo mesto, da bi se najvišji oblasti ločili, ter naj bi se civilni upravi na čelo postavil civilni uradnik. To se vé, da so si bili želeli takega uradnika hrvatske narodnosti, če bi ga bili pa dobili, je pa drugo vprašanje, ktero bi še skoraj takoj zanikali. Le v Trst pogledajte, ali ni ondi in po okolici velika, velika večina Slovanov, in vendar imate vse višine po državnih službah, bodi-si pri politični upravi ali pri sodniji, v laških rokah. Depretis, Defacis, Rinaldini etc., vendar niso slovanske imena. V osebi generala Blažekoviča so pa Dalmatinci dobili sicer zopet vojaka, toda moža njihovega rodu. Blažekovič je po rodu Hrvat. Naloga, ki ga čaka, je silno važna; kajti Dalmatinci nič manj ne zahtevajo, kakor da jim ponarodi Dalmacijo; to se pravi, da vpelje hrvaščino v urade in šole. Le, če bode general Blažekovič to razumel, privezal si bode ondašnje Hrvate na srce, ob enem si bo pa jezo in sovraštvo Lahov na glavo nakopal, kajti sedaj so šole in uprava večinoma laška. Takoj na prvi pogled je razvidno, kako v težaven položaj da bode Blažekovič prišel, ktere ga bi si mož še znabiti olajšal, ko bi si ga smel in zaradi okoliščin mogel. Včasih bi ta ali oni guverner še marsikaj storil.

Med večranji domačimi novicami omenjali smo tudi na kratko, da so imeli *staro-katoliški v Gradcu* svoj ustanovljajni shod. Naj tu dostavimo še nekaj. Ko so se že določila posamična opravila tega in onega, prebral je tajnik telegrafično pozdravilo, došlo od staro-katoliške garde nemško-česke, ki se tako-le glasi: „Starokatoliški od Izerskih gor pošiljajo hrabrim štajarskim sobojevnikom za nemške pravice, za nemško narodnost in za nemško prostost, (no, hvala lepa za poslednjo, ki je tolikošnja, da si v Prusiji ljudje po gostilnah niti na glas govoriti ne

upajo), na današnjem shodu ondi zbranim najsrčneje pozdrave! O naj bi se spoznanje vedno dalje širilo, da se bode nemški narod le tedaj na zdravi podlagi razvijal, kekar bodo vsi dobri Nemci poslednji kol zabili v ograjo, ktera bo odslej na dalje ločila nemščino od romanizma; o naj bi staro-katolicizem vedno več tal pridobival v krasnem zelenem Štajarju, če prav . . . Tukaj je navzoči vladni komisar prepovedal, da bi se telegram dalje čital. Tajnik prof. Löger komisariju ugovarja, češ, da ni mislil na politično polje prestopiti; toda, ali se v cerkvi ne oznanjuje vedno politika iz prižnice doli? Ali se ne smatrajo staro-katoliški vedno za sovražnike domovine in za razširjevalce prusaške kuge? Staro-katolicizem ni družega, pravi Löger, kakor plameteč ugovor proti . . . kjer vladni komisar govornika zopet vstavi, pravi Löger, da mora pri takih okoliščinah skleniti, toraj poziva zbrane brate, kar so slišali, da naj to tudi drugim oznanujejo in tako aposteljni staro-katoličanstva postanejo.“ No, no, če se jim na Nemškem, kjer je tej ločini zibelka tekla, ni obneslo, tudi na Štajarskem ne bo nihče čudežev doživel, ktere mislijo staro-katoliški novi aposteljni delati. Ves ogenj ni družega nego vžgana kodelja. Veliko ognja, sledu pa nobenega za njim.

Knez Adam Sapieha, ud gospodske zbornice, je izdal oklic v imenu gospodarske družbe v Galiciji, v katerem *poljskim veleposestnikom* priporoča društvo, ktero naj si postavi namen, da hoče vbrantiti prodajo poljskih zemljišč tujcem. Veleposest, tako se glasi, naj ostane v rokah sedanjih posestnikov, ki se zavedajo svojih dolžnosti do drugih. Vstanovlina, najmanj 100 gld., se vpisuje pri Gališki deželni banki. — Ko bi bili poljski plemenniki pred sto leti tako skrbeli za druge stanove in se zavedali svojih dolžnosti do „države“, ne bi bila Poljska nikdar razdeljena. — Tudi sedaj je še čas, da ohranijo narodnost in katoliško vero, države več nimajo, a zato naj ne bodo poljski izseljenci na čelu vseh revolucij po Evropi, sicer bodo sedeli jokaje na razvalinah svoje narodnosti, kakor judje na podrtinah jeruzalemskega tempeljna.

Vnanje države.

Grško vprašanje še bolj pa grško ropotanje z orožjem Turkom še vedno spanec kratki, če tudi je sultana že skupna Evropa potolažila, da naj se nikar nič ne boji. Če ga je Grkov strah, je že ona tukaj, da se mu ne bo kaj žalega zgodilo. Če ne bo drugače, rekla je Evropa, poslali bomo vsi, kolikor nas je, vsak svoj ultimatum v Atene in če še to ne bo pomagalo, obkoliti hočemo grške luke kar od kraja. Turki pa za vse te in enake lepe obljube ne dajo kaj prida, ker sami po sebi najbolje vedo, kaj da so prazne obljube, kajti moslemi slutijo, da morajo Grki nekoga v zatišji imeti, ki jim pogum daje: „Ne vdajte se!“ Dve evropejski velesili ste bili do sedaj že na sumu, da Grkom potuho dajete in sicer najprva Angleška in sedaj se pa tudi o Rusih nekaj sličnega čuje. Ali je na tem kaj resnice ali ne, pokazati se mora prav kmalo; na vsak način še poprej preden kukavica zopet peti neha.

Laška sedanja vlada pa jetični človek, in če je sicer še tako zdrav, sta si popolno enaka. Silno dolgo se že govori o njej, da pojde, ne gre pa le še ne. Kar Depretis s parlamentom vganja, bi se morda nobenemu drugemu ne posrečilo, sicer pa tudi on še nima pisma v žepu, da bi mu ne moglo spodleteti. Šest tednov že mota se govorica po listih, po kavarnah in družih javnih prostorih, in se v giblje med občinstvom, kdo bo naslednik Depretisov, kdo bode v novem kabinetu prevzel ta ali oni posel, a konca pa le še ni nobenega. Sedaj se začene glas: ministerstvo je kroni dalo na razpolaganje, ali svoj odstop, ali pa razpustitev komore; takoj na to zagrozi se pa Depretis v komori svojim vernim, da jih bo razpustil, če mu ne bodo lepo mirni, češ, pri kroni sem na trdnem in vas imam popolnoma v rokah. Da taka politika razun Depretisa nikomur ne vgaia, je pač jasno, največ pa škoduje veljavi in vplivu krone same. To je ko-

nečno tudi že kamori in senatorjem samim prese-dati jelo in se po malem pripravljajo, da bodo Depretisa s silo strmoglavili iz predsedniškega stola. Odreči mu mislijo postavo o zavarovanji delavcev pri nezgodah. Ob enem jela se je pa večina sama kujati, ker se brani predložiti sporočilo budgetne komisije, in to toliko časa, dokler bo Depretis predsednik ministerstva ostal. Telegram iz Rima 21. t. m. pa javlja ravnokar sledeče: „Potrdjuje se, da so volitve na 23. maja razpisane.“ Toraj je komora vendar-le razpuščena in vse namerave večine poslancev ne pomagajo nič. — Depretis je zopet zmagal.

O *irskem vprašanji* ima na Angleškem skoraj tudi vsak politikar drugačno mnenje, ktere ga se drži ali pa ga tudi spreminja, kakor to že ravno okoliščine nanesó. Chamberlain, član Gladstonovega kabineta, ki se je nedavno tej časti odpo-vedal, o svojih nazorih gledé irskega vprašanja sam pravi, da jih je pri volji v marsičem predrugačiti, ako se Ircem ne dovoli, da bi se ločili iz državnega parlamenta. Gledé svote za nakup določene, ktera se je od 120.000.000 funtov sterlingov znižala že na 50.000.000 funtov, pravi Chamberlain, da tudi še ni kakor pribito, da bo zadosti velika in da je ne bo treba pozneje morda še više nastaviti, kakor je bila iz prvega določena. Ravno tako se je treba pripraviti na velike zgube, ki so zveste spremljevalke vsakega podjetja in tudi tukaj ne bodo izostale. Trgovina je ravnokar na Irskem skoraj da vničevana, toraj tudi davka ne bo o pravem času in Angležem se pa vendar ne more nalagati, da bi v tem slučaju za Irce davek plačevali. Chamberlain pravi, da bode Angleška ta denar, ki ga sedaj za nakup zemljišča Ircem izdati misli, sama prav kmalo krvavo potrebovala, če bi hotela namreč revnim in bednim delavcem pomagati. Sicer pa po njegovih mislih tudi ni logično, da bi se Irskim kmetom državna pomoč delila, škotskim kmetičem in angleškim delavcem pa ne. Vse to naj Gladstone dobro prevdari, pravi konečno Chamberlain, pa bodeta zopet dobra prijatelja, če se bo hotel prvi namreč ravnati po nasvètih poslednjega.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 21. aprila. (C. k. deželnemu šolskemu svetu za pirhe.) Gospod vrednik! Dolgo je že, kar sem se namenil, napisati nekoliko vrstic o nekej po mojih mislih nad vse drugo imenitni zadevi, ktera mi že dolgo dolgo kakor mōra na srcu leži. Sina imam, ki v latinske šole hodi. Vsako nedeljo, kekar se po službi božji domū vrne, pokliče ga mati k sebi, da ji pové pridigo. Nikar ne mislite, da to dela morda iz kakega zlobnega namena, o kaj še! Ravno nasprotno misli doseči vrla mati s tem, da bi deček v cerkvi lepo poslušal in pazil na besedo božjo. Po pravici Vam povem, da se mi deček vselej smili, kekar ga v takem položaji pred materjo stati zagledam. Mraz in vročina ter vse barve ga sprehajajo; vidi se mu, da bi rad, pa ne more, ker nič ali pa vsaj dosti ne vé, kakošna da je bila pridiga, ktere razumel ni v ptujem mu nemškem jeziku, ali vsaj toliko ne, da bi si znal napraviti kaj skupnega, kako celotno misel iz nje. Gospod urednik, kaj mislite, kdo je temu vzrok? Gospodje kateheti? E kaj še; le ti morajo učiti in pridigati, kakor jim vrhovna šolska oblast veléva. Kaj je toraj vzrok, da se slovenskih mater sinovom beseda božja v cerkvi še vedno v nemškem jeziku oznanjuje, kakor bi za nje ne bilo izveličanja, če bi Kristusov nauk v domači besedi poslušali tudi v cerkvi, kakor se to godi v šoli? Res mi ne gre v možgane, čemu bi bilo tukaj polovičarstvo na dobro, na hvalo! V šoli se je pripoznala potreba, da se Slovincem sedaj že na vsej spodnji gimnaziji krščanski nauk v domačem jeziku razloga, v cerkvi pa ne smejo biti te dobrote deležni. Čemu to? Ali vrhovna šolska oblast misli, da se bo s tem morda dijakom nemških mater krivica godila, če bi se v cerkvi pri dijaški službi božji Jezusov nauk ozna-njeval v slovenskem jeziku?

Nikakor ne! Takih, ki bi slovenski celó ne znali, je silo malo, in zaradi te peščice naj se nikar ne muči ogromno število dijakov slovenskih. Na gimnaziji v Kranju in Novem mestu se pridiguje po slovensko; zakaj ne tudi v Ljubljani? Kolikor vémo, so katehetje pripravljeni vsaki čas pričeti z govori slovenskimi. Sami od sebe — se vé — ne smejo in se zaradi Nemcev ne upajo. Naj se toraj gimnazija loči v nemško in slovensko tudi v cerkvi! Sedanjí naučni minister je v državnem zboru na ves glas povedal, da mu je na tem ležeče, da se mladina tudi verski in nrafski izgojuje. Kako hočete to doseči s pripomočki, kteri naši mladini niso dosti razumljivi. C. k. kranjski deželni šolski svèt naj toraj prej ko prej nekaj ukrene, kar se mu potrebno

jami in okoli jame v rednim sprevedu vrstili. Kaj lepo je bilo gledati to krasno razsvitljavo, slišati pr-srčne molitve in prekrasne pesni, ktere so k Materi Božji pošiljali. To vse je na nas čuden vtis naredilo, da smo bili kakor zamaknjeni; pozno v noč smo šli na svoje stanovanje.

22. avgusta smo bili nekteri tako srečni, da celó na kraju prikazenj Matere Božje smeli smo daritev sv. maše opraviti. Pri velikem altariju so duhovni verne vedno obhajali, drugi duhovniki pa v spoved-nicah ob stranéh postavljenih vedno spovedvali. To jutro smo se tudi še enkrat k čudodelnemu studencu podali. Popoldne smo imeli še posebno svečanost, namreč postavljenja sv. križa iz Jeruzalema. Preteklo leto je šlo namreč 400 vernih iz Marseilla na božjo pot v Jeruzalem. Vodili so jih očetje iz reda sv. Avgušтина. Ko so prišli romarji v Jeruzalem, dajo si narediti velik križ iz oljkega lesa, ter so ga v Jeruzalemu od postaje do postaje na goro Kal-varijo nosili. To znamenje sv. križa so za Lurd namenili, in ga domu vruivši se seboj vzeli. Danes se je ta križ z vso slovesnostjo in častjo blizo jame na

nekoliko zvišano pečino postavil. To postavljanje se je godilo ob 3. uri popoldne, ker je Jezus ob 3. uri umrl. Od jame do višave, kjer se je križ postavil, je bil prostor v 14 postaj razdeljen; pri vsaki po-staji se je zbralo 30 mož, vseh skupaj toraj 420, med njimi veliko odličnega stanú. Ti možje so križ tako nosili, da tisti, ki so bili zbrani pri prvi po-staji, so ga nesli do druge, in ti, ko so bili zbrani pri drugi, so ga nesli do tretje itd. do zadnje po-staje. Škof iz Orana in veliki opat Maurus pa sta šla zadej za križem, spremljana od blizo 10.000 vernih; prepevali so na temu sprevedu pesni, kakor „O crux ave, spes unica“ in dr. Višava, kjer so sv. križ postavili, so imenovali potem „Kalvarijo“. Vse to je bilo res nekaj veličastnega.

23. avgusta smo še enkrat sv. kraje obiskali ter se Materi Božji priporočili. Še enkrat zdihnemo: Mati Božja iz Lurda, prosi za nas Boga! S težkim sreem smo nam priljubljeni Lurd zapustili in jaz nikdar ne bom pozabil, kaj sem na tem kraju videl, slišal in v sreč občutil. Bodi vse Bogu k časti in Materi Božji Mariji na slavo.

zdi, da se vpelje pri srednješolcih na Kranjskem oznanjevanje besede božje v jeziku vsem razumljivem — v slovenščini. Ko bi se pa c. k. deželni šolski svet za te moje besede ne zmenil, pa vsem slovenskim starišem in oskrbnikom, ki imajo sinove v srednjih šolah, svetujem, da se prično zbirati podpisi na spomenico naučnemu ministru, v kateri naj ga prosijo, da naj ukrene, da se bo slovenskim dijakom pri njihovi službi božji beseda božja oznanjevala v slovenščini.

—ou—

Domače novice.

(Veliki teden), posebno pa njegovi trije posledni dnevi četrtek, petek in sobota še vedno s tisto nepopisljivo silo vleče vernega kristjana v hišo božjo, kakošna je le temu tednu lastna. V velikem mestu, kakor v priprosti farni cerkvi med hribi, napolnjeno je svetišče pobožne množice, ki hodi častit smrt in vstajenje Odrašnika svojega. Tudi v Ljubljani vsipajo se že včeraj in danes neštene množice iz cerkve v cerkev in obiskujejo presv. R. T. v lepo okrašenih božjih grobih razpostavljeno. Božji grobi so letos posebno krasni zaradi obilnega cvetičja ondi razpostavljenega. Med vernimi obiskovalci je bil tudi knezo-škof dr. Misija.

(Vstajenje) praznovalo se bo v Ljubljani po sledečem sporedu. Ob treh ga bodo obhajali pri nunah, ob 1/2 4. uri pri frančiškanih, ob 4. uri v veliki cerkvi, ob 5. uri v Trnovem in pri sv. Petru in ob 6. uri pa pri sv. Jakobu in pri vsmiljenih sestrah v deželni bolnišnici. Vstajenje pri cerkvi sv. srca Jezusovega praznovalo se bo na velikonočno nedeljo zjutraj ob 4. uri. To vstajenje je posebno ginljivo, ker se po francoski šegi nosijo v procesije vsi predmeti, ki so bili v dotiki z Jezusovim trpljenjem.

(Pogreb ranjk. župnika Lovrencija Mazeka na Črnučah) je bil včeraj ob 6. uri zvečer prav lep. Dasi ni bil ravno vreden čas, se je bilo vendar sošlo 19 duhovnikov; med temi stolna kanonika gg. dr. Čebašek in Urbas. Pokopaval ga je in tudi govor imel njegov nekdanji župnik, sedaj dekan Ljubljanske okolice, preč. g. A. Urbas. Vernega ljudstva je bilo prav mnogo, ki je s svojim zadržanjem kazalo, da je ranjkega župnika resnično spoštovalo. Tudi iz Ljubljane je bilo nekaj gospode, zlasti okr. glavar g. Mahkot in rodovina Luckmanova in dr. — Za cerkev in faro je ranjki veliko storil. Bog mu povrni tamkej ter mu daj v miru počivati.

(Društvo sv. Cirila in Metoda) dovolilo je ministerstvo v Konjiškem okraju. Iz tega povoda zbrali se bodo društveniki na belo nedeljo v Konjiški posojilnici, da se društvo konstituira.

(Povozil je) nepreviden voznik z dežele doma danes popoldne okoli 1/2 2. uri na voglu kolodvorskih ulic in Št. Peterske ceste dirjajoč starega reveža, ktere ga so takoj na to v bolnišnico odpeljali.

(Barometer) jel se je na jugu povsod dvigavati. Iz tega sledi, da se bo veter presukal na iztok, ter bo lepo, suho, če tudi bolj hladno vreme. Le obilni sneg na Grintovcih nam nič dobrega ne obeta. Skušnja uči, da mu je ob tem času po naših krajih skoraj vedno zvesta spremljevalka strupena slana, ktere nas sam Bog obvaruj.

(Matevžetovo posestvo) na močvirji ob Izanski cesti ležeče, kupil je tukajšnji mesar Trškan za 14.000 gld.

(Služba kancelista) v XI. razredu razpisana je pri c. k. okrajni sodnji na Brdu do 25. maja. Zahteva se spretnost v vodstvu zemljišnih knjig.

(Stari veliki altar v Mariborski stolni cerkvi) bo na prodaj, ker v celi lavantinski škofiji ni niti jedne cerkve zanj primerne. Osrednja komisija za umetnost in zgodovinske spominke je gledé tega izrekla željo, da bi se ornamentalni deli, ki se bodo z altarjem vred iz cerkve odpravili, izročili štajarskemu deželnemu muzeju, da se v deželi ohranijo.

(Skopljevalec Janez Dokl), kteremu je nedavno na koroškem kolodvoru v Mariboru vlak obe nogi odtrgal, je 17. t. m. umrl.

(Krave kradejo) po Štajarskem predrzni tatje prav pridno po Slov. Goricah. Dne 13. t. m. odpeljal je tak neznan tat ubogi vdovi edino kravo iz hleva.

(Vstrelil se je) častniški namestnik pl. Benedikt pri c. k. 47. pešpolku v Mariboru po noči od 18. do 19. t. m. Zakaj? se ne vé.

Razne reči.

— Krvav boj bil je te dni na Hrvatskem v Doljah, selu Zagrebske županije med kmeti in orožniki. Kmetje so bili zarubljeni zaradi zaostalosti davkov; zarubljena jim je bila živina, ktero je v to odposlana komisija odgnati nameravala. Kmetje videti, da jim hoče gosposka poslednji vir življenja v sedanjih bdi odtegniti, segli so v svoji obupnosti po cepcih, sekirah in drugem orodju. Vsak je prijel, kar mu je bilo najbolj pri rokah, ter so se tako oboroženi kot pravi domobranci vrgli na komisijo, ktera, se vé, da se je tolišnji sili takoj umaknila. Toča kamenja vsula se je za njo. Komisija tekla je po orožnike, kteri so ji takoj na pomoč pristopili in so se ob enem tudi takoj orožja posluževati jeli. Vsled tega je bilo več kmetov ranjenih, člani komisije so pa marsiktero bunko in otekline dobili. Konec obžalovanja vrednega nereda je bil, da so orožniki kolovodje upornikov polovili, vklebili in v Zagreb odpeljali, kjer se bodo sedaj za svojo nepremišljenost pri sodnji zagovarjati morali.

— Požar v Stry-ji. Grozne reči se o tem požaru pripovedujejo. Ljudje so neki goreli po cestah, kakor sveče, dokler se niso vdušili, večidel so bili židovski otroci. Dosihmal je šlo iz mesta nad 8000 pogorelecev. Sedaj je tam sneg padel, ljudje na planem trpe lakoto in ozebajo, da je groza. Ogenj se je tako naglo širil, bil je hud vihar, da ljudje še gotovine niso mogli odnesti. Klub literatov v Lvovu hoče izdati ilustriran spis, pri katerem bodo sodelovali poljski pisatelji in umetniki. Židovi, ki so ostali, se hočejo porušiti. V notranjem mestu je bilo nasproti davkarji 1000 seženj naloženih. V razvalinah še zmirom osmojene mrlične nahajajo. Tatje, izpuščeni iz zaporov, kradejo.

— Nadškof Dinder za Gnezno-Poznjansko bode baje posvečen 16. maja, stolico bode zasedel konec maja ali ob začetku junija. O njem pišejo katoliški listi: „On je prišel pri pravih vratih v cerkev — pošljejo ga sv. oče.“ Naj bi mu Poljaki ne obteževali težke butare škofovske službe.

Telegrami.

Trst, 22. aprila. Minister pravosodja, baron Pražak, odpeljal se je v Dalmacijo na ogled ondašnjih sodišč, za kar bode več časa potreboval. Sekcijski načelnik baron Czedik pripeljal se je danes v Herpelje na ogled železnične zgradbe.

Rim, 23. aprila. Kolera se je tudi v Lecce pokazala. V Benetkah je že zopet tri pobrala, v Chioggiji pa enega.

Atene, 22. aprila. Vojni minister si je ogledal po Tesaliji razstavljene vojne oddelke in se je jako zadovoljen vrnil. Čete so neki silno pogumne, dobro rejene, dobro oblečene in tudi dobro spravljene. Ob meji se bodo napravili trije tabori. Rezervisti se še vedno sklicujejo.

London, 23. aprila. Velesile mislijo Grkom za pirhe poslati skupno pismo z odločno za-

htevo, da naj ob določenem času orožje odlože.

Umrli so:

20. aprila. Karol Šubert, lokomotivni vodja v pokoji, 63 let, Marije Terezije cesta št. 10, Carcinoma Oesophage. — Rudolf Kremžar, lokomotivnega vodja sin, 4 dni, Kolodvorske ulice št. 11, slabost.

Tuji ci.

21. aprila.

Pri Matiču: Margareta Schrott, z Dunaja. — J. Schuster, trgovec, z Dunaja. — W. Kraut, trgovec, iz Prage. — Viktor Pauler, fabrikant, iz Jägerndorfa. — Julij Königer, inženir, z Ogerskega. — Kulpacher, zasebnik, iz Gradea. — Alojz pl. Koschin, c. k. rud. uradnik, iz Idrije. — Ranzinger, c. k. poročnik, iz Kočevja. — Dr. C. Spornig, c. k. polk. zdravnik, z Dolenjskega.

Pri Stonu: Charlotta Kaas, zasebnica, s hčerjo, z Dunaja. — Charlotta Thiele, majorjeva soproga, z Dunaja. — Janez Mattner, potovalec, z Dunaja. — H. Spitzer, trgovec, z Dunaja. — J. Pfauč, trgovec, iz Bilice. — Anton Zahlava, potovalec, z Plzna. — Frane Honke, trgovec, iz Heide. — R. Doxstein, trgovec, iz Gradea. — Jaroslava Macun, zasebnica, iz Gradea. — Matej Miseln, kapitan, iz Pingvente. — Dr. A. Eekmann, c. k. nadzornik, iz Gorice. — W. Rohrmann, uradnik, iz Slapa.

Pri Južnem kolodvoru: Karol Förster, zasebnik, iz Gradea. — Karol pl. Manus, c. k. stotnik, iz Pulja.

Pri Avstrijskem caru: M. Rooss, zasebnik, iz Kranja. — B. Schuller, posestnik, iz Kroke.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		srakomera v mm	toplomera po Celziju			
opazovanja						
7. u. zjut.	736.45	+ 9.8	sl. jvz.	oblačno		
22. 2. u. pop.	737.15	+ 11.6	sl. jzp.	del. jasno		0.00
9. u. zveč.	738.75	+ 8.4	sl. vz.	oblačno		

Zjutraj oblačno, popoldne jasno, zvečer pa zopet oblačno. Srednja temperatura 10.3° C., za 0.5° nad normalom.

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odrasčnim, posebno priporočamo naslednje spise, katerim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in so zdaj naša lastnina:

Izgledi bogoljubnih otrok

iz vseh časov krščanstva.

I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151.

II. " " 1885 " V, 160.

III. " prvi " 1883 " IV, 172.

Vsaki zvezek stane mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr. krasno v platnu vezan 60 kr., vsi trije deli skupaj krasno v platnu vezani veljajo le 1 gld. 50 kr.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.

Cena 5 kr.

(11) Katoliška Bukvarna.

Vožnji red c. kr. priv. južne železnice.

Z Dunaja v Trst.

Postaje	Jadni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Dunaj Odhod	7— zvečer	7— zjutraj	8:50 zvečer	1:20 popold.	—
Mürzzuschlag	10:29 " "	10:20 " "	2. 5 po noči	5:20 " "	—
Gradee	12:28 po noči	12:50 popold.	6— zjutraj	10:50 dopold.	—
Maribor	1:49 " "	2:27 " "	8:20 " "	11:30 po noči	2:32 popold.
Pragarsko	2:16 " "	— " "	9— " "	12:10 " "	3:35 " "
Celje	3:15 " "	3:53 " "	10:30 dopold.	1:45 " "	6— zjutraj
Laški Trg	— " "	4: 9 " "	10:46 " "	2: 4 " "	6:23 " "
Zidani Most	3:51 zjutraj	4:44 " "	11:40 " "	2:45 " "	7:11 zvečer
Litija	— " "	5:29 " "	12:33 " "	3:43 " "	8:32 " "
Ljubljana	5:12 " "	6:14 zvečer	1:29 popold.	5:40 zjutraj	10:20 " "
Postojna	6:30 " "	7:55 " "	3:37 " "	7:50 " "	1:58 po noči
Št. Peter	6:52 " "	8:19 " "	4: 8 " "	8:22 " "	2:48 " "
Divča	7:19 " "	8:53 " "	4:46 " "	9— " "	3:59 " "
Nabrežina	8:16 " "	9:39 " "	5:54 " "	10:14 dopold.	5:40 zjutraj
Trst Prihod	8:42 " "	10. 5 " "	6:30 zvečer	10:50 " "	6:30 " "

Iz Trsta na Dunaj.

Postaje	Jadni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Trst Odhod	8:30 zvečer	7— zjutraj	10— dopold.	6:30 zvečer	7:10 zvečer
Nabrežina	9:19 " "	7:32 " "	10:51 " "	7:17 " "	8:44 " "
Divča	10: 3 " "	8:27 " "	11:57 " "	8:31 " "	11: 5 " "
Št. Peter	10:33 " "	9: 3 " "	12:54 popold.	9:25 " "	12:34 po noči
Postojna	10:51 " "	9:24 dopold.	1:21 " "	9:51 " "	1:16 " "
Ljubljana	12: 7 po noči	10:52 " "	3: 7 " "	12:20 po noči	5— zjutraj
Litija	— " "	11:31 " "	3:57 " "	1:15 " "	6:17 " "
Zidani Most	1:24 " "	12:40 popold.	4:59 " "	2:22 " "	7:50 " "
Laški Trg	— " "	1: 3 " "	5:22 " "	2:47 " "	8:25 " "
Celje	1:59 po noči	1:20 " "	5:42 " "	3: 8 " "	8:54 dopold.
Pragarsko	3: 2 " "	— " "	7:13 zvečer	5— zjutraj	11:15 " "
Maribor	3:29 " "	2:50 " "	7:58 " "	5:55 " "	12:30 popold.
Gradee	4:55 zjutraj	4:25 " "	10:25 " "	8:20 " "	4:35 " "
Mürzzuschlag	6:57 " "	6:50 zvečer	1:47 po noči	11:47 dopold.	9:35 zv. Prih.
Dunaj Prihod	10— " "	9:55 " "	6— zjutraj	4:10 popold.	—